

MAURITS is een verkorte Nederlandse variant van MAURITIUS

door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Latijnse naam; verlenging van 'Maurus' = 'moor', 'zwart', 'bewoner van Mauretanië (= Marokko of Noord-West-Afrika).

*

Mauritius van Agaunum, St-Moritz, Zwitserland; martelaar met het Thebaanse Legioen; † 268 of 287; feest 22 september.

Onder invloed van Germaanse guerilla-activiteiten aan de Gallische grenzen, stuurde Keizer Maximianus Hercules in het jaar 287 of daaromtrent een legioen van Opper-Egypte naar de grenzen met Gallië. Onderweg werd halt gehouden bij het plaatsje Agaunum in de Zwitserse Alpen. Bij die gelegenheid zouden de gebruikelijke offers gebracht worden om de overwinning van de Romeinse beschermgoden af te smeken en om eer en trouw aan de goddelijke keizer te bewijzen. Maar omdat het legioen uit christensoldaten bestond, weigerden dezen deel te nemen aan de openbare heidense offers. Volgens een andere lezing zouden ze geweigerd hebben om onschuldige mensen aan te vallen. Geen enkele poging om ze tot andere gedachten te brengen had resultaat. Zodat ze uiteindelijk allemaal werden gedood vanwege ontrouw aan de Romeinse Staat: dienstweigering. Tot hen behoorden Mauritius, begraven te Agaunum, dat sindsdien naar deze martelaar Sankt-Moritz heet; voorts Exuperius, Candidus, Vitalis, Innocentius, twee Victors, van wie er één bijzonder vereerd wordt te Xanten, Duitsland; Alexander, vereerd te Bergamo, Italië; en Gereon te Keulen. Zij staan ook bekend als de Martelaren van het Thebaanse Legioen. Rond het jaar 450 stelde bisschop Eucherius van Lyon de martelingen van het Thebaanse Legioen op schrift.

De Bourgondische koning Sigismund - later zelf als heilige vereerd († 524, feest 2 mei) liet voor Mauritius een klooster bouwen aan de Rhône, langs een drukke handelsroute: Sankt-Moritz. Zijn rijkbewerkte reliekschrijn uit de 12e à 13e eeuw wordt er nog altijd vereerd.

Van daaruit verbreidde zich de verering van Mauritius over heel Europa. Bovendien werd hij door zijn krijgshaftig voorkomen patroon van het Rijk van Karel de Grote later ook van het Bourgondische Rijk; een reliekenkistje te Xanten verwijst naar Mauritius' patronaat van de Bourgondische koningen: in het midden aan de voorkant een zegenende Christus, aan de achterzijde Mauritius met vaandel, overigens zijn gezellen Florentius, Candidus, Mallusius en Cassius. In de tussentijd meenden ook de kruisvaarders in deze krijgshaftige heilige een passende patroon gevonden te hebben.

*

In Nederland vinden we Mauritiuskerken te Schin op Geul en Silvolde. Het schijnt dat er in Nederland nog minstens twee gilden naar hem zijn genoemd, te Goirle en te Strucht (Limburg).

Een van de belangrijkste Mauritiuskerken in Duitsland vinden we in Magdeburg (waar hij het patronaat deelt met Catharina). De relieken van Mauritius en zijn gezellen werden er in 941 - of 961 - in feestelijke processie naar toe gebracht. Voor een legende van Mauritius' kerk te Magdeburg, waar Maria en Mauritius een belangrijke rol spelen. In Frankrijk komt hij in verschillende plaatsnamen voor; in Angers is hij patroon van een 13e eeuwse kerk. Tenslotte is hij ook patroon van de beroemde cisterciënzerabdij te Clairvaux, Luxemburg.

*

Mauritius is patroon van de soldaten (infanterie), wapensmeden, kooplieden, verfmakers en glasschilders (waarschijnlijk vanwege zijn gekleurde huid! of omdat hij meestal werd afgebeeld in een rode mantel; waarschijnlijk vanwege datzelfde attribuut - de rode mantel - is hij ook patroon van de), doekenwevers, hoedenmakers, wassers en stomers.

Hij wordt aangeroepen ter bescherming van de wijnstokken en in de strijd; ter bescherming tegen vijanden van het geloof, tegen bezetenheid, jicht, oorpijnen; en bij paardenziektes.

Hij wordt afgebeeld in soldatenkledij of ridderuitrusting met lans, zwaard en schild (soms daarop afgebeeld drie moorse hoofden, als verwijzing naar zijn metgezellen); dikwijls ook met een vaantje waarop dan zeven sterren te zien zijn; vaak heeft hij een donkere huidskleur overeenkomstig zijn naam. In Mauritius' soldaten- of ridderuitrusting weerspiegelt zich geregeld de dracht van de actuele soldaten- of ridderstand. Men zou zelfs aan de hand van de afbeeldingen uit de achtereenvolgende eeuwen een geschiedenis van die dracht kunnen schrijven...

Weerspreuk in verband met Mauritius' feestdag:

'Sint-Mauritius klaar:

veel stormen verwacht u maar.'

*

De variant **Maurits** werd bekend door Prins Maurits, de zoon van Willem van Oranje (1567-1625).